

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
KHOA HỆ THỐNG THÔNG TIN KINH TẾ

Th.S Lã Thị Quỳnh Mai
Th.S Đinh Thị Nguyên
Th.S Bùi Quỳnh Trang
PGS.TS Nguyễn Văn Huân
Th.S Hà Văn Vương

BÀI GIẢNG
QUẢN TRỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Tài liệu lưu hành nội bộ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
KHOA HỆ THỐNG THÔNG TIN KINH TẾ

Th.S Lã Thị Quỳnh Mai

Th.S Đinh Thị Nguyên

Th.S Bùi Quỳnh Trang

Th.S Hà Văn Vương

BÀI GIẢNG
QUẢN TRỊ NGUỒN NHÂN LỰC

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2022

MỘT SỐ THUẬT NGỮ

TT	Thuật ngữ	Diễn giải ý nghĩa
1	Dự báo cầu nhân lực	Dự báo nhu cầu nguồn nhân lực là dự đoán tình trạng thừa – thiếu nguồn nhân lực trong tổ chức tại một thời điểm nào đó trong tương lai.
2	Dự báo cung nhân lực	Dự đoán cung nhân lực là tính toán khả năng thu hút, đáp ứng nhu cầu về nhân lực cho doanh nghiệp, bao gồm nguồn lực bên trong và nguồn lực bên ngoài.

Contents

MỘT SỐ THUẬT NGỮ	3
DANH MỤC HÌNH ẢNH, BẢNG BIỂU	12
LỜI MỞ ĐẦU	13
Chương I: TỔNG QUAN VỀ QUẢN TRỊ NGUỒN NHÂN LỰC	15
Nội dung chính của chương	15
Mục tiêu cần đạt được của chương	15
Bài 1. Bản chất quản trị nguồn nhân lực, triết lý quản trị nguồn nhân lực và cấp độ, phương tiện tác động của quản trị nhân lực (Số tiết: 03 tiết).....	15
1.1. Bản chất quản trị nguồn nhân lực	15
1.1.1. Khái niệm	15
1.1.2. Mục tiêu của quản trị nguồn nhân lực.....	19
1.1.3. Các hoạt động chủ yếu của quản trị nguồn nhân lực	19
1.1.4. Vai trò của quản trị nguồn nhân lực.....	21
1.1.5. Quản trị nguồn nhân lực là một khoa học và là một nghệ thuật	23
1.1.6. Các thách thức của quản trị nguồn nhân lực	24
1.2. Triết lý quản trị nguồn nhân lực.....	25
1.2.1. Các quan niệm về con người.....	26
1.2.2. Các trường phái quản trị nguồn nhân lực.....	28
1.3. Cấp độ và phương tiện tác động của quản trị nhân lực.....	32
1.3.1. Ba cấp độ của quản trị nguồn nhân lực	32
1.3.2. Các phương tiện tác động.....	33
Câu hỏi cuối bài 1	35
Bài 2. Môi trường quản trị nguồn nhân lực và mô hình, cơ cấu bộ phận quản trị nguồn nhân lực (Số tiết: 03 tiết).....	36
1.4. Môi trường quản trị nguồn nhân lực	36
1.4.1. Môi trường bên ngoài.....	37
1.4.2. Môi trường bên trong	38
1.5. Mô hình và cơ cấu bộ phận quản trị nguồn nhân lực.....	39

1.5.1. Vai trò, quyền hạn của bộ phận quản trị nguồn nhân lực	39
1.5.2. Cơ cấu của bộ phận quản trị nguồn nhân lực	41
1.5.3. Yêu cầu đối với cán bộ quản trị nguồn nhân lực	42
Câu hỏi cuối bài 2	45
CÂU HỎI CHƯƠNG I.....	47
Chương II: PHÂN TÍCH VÀ THIẾT KẾ CÔNG VIỆC	49
Nội dung chính của chương	49
Mục tiêu cần đạt được của chương	49
Bài 3: Một số khái niệm và thiết kế công việc (Số tiết: 03 tiết)	49
2.1. Một số khái niệm.....	49
2.2. Thiết kế công việc	50
2.2.1. Khái niệm và nội dung thiết kế công việc.....	50
2.2.2. Thiết kế lại công việc	51
2.2.3. Các phương pháp thiết kế và thiết kế lại công việc	52
Câu hỏi cuối bài 3	55
Bài 4: Phân tích công việc (Số tiết: 03 tiết)	56
2.3. Phân tích công việc	56
2.3.1. Khái niệm và tác dụng của phân tích công việc.....	56
2.3.2. Các hình thức phân tích hệ thống việc làm	58
2.3.3. Trình tự phân tích công việc	59
2.3.4. Bản mô tả công việc và Bản tiêu chuẩn công việc.....	61
2.3.5 Các phương pháp thu thập thông tin phân tích công việc.....	64
2.3.6. Viễn cảnh của phân tích công việc.....	68
Câu hỏi cuối bài 4	69
CÂU HỎI CHƯƠNG II	71
Chương III: KẾ HOẠCH HÓA NGUỒN NHÂN LỰC	73
Nội dung chính của chương	73
Mục tiêu cần đạt được của chương	73
Bài 5: Kế hoạch hóa nguồn nhân lực (Số tiết: 03 tiết).....	73

3.1. Khái quát về kế hoạch hoá nguồn nhân lực	73
3.1.1. Khái niệm	73
3.1.2. Vai trò của kế hoạch hoá nguồn nhân lực	73
3.1.3 Quan hệ giữa kế hoạch hóa nguồn nhân lực trong kế hoạch chung của tổ chức, doanh nghiệp	75
3.2. Quá trình kế hoạch hóa nguồn nhân lực.....	76
3.2.1 Phân tích môi trường.....	77
3.2.2. Dự báo nhu cầu nhân lực.....	79
3.2.3. Dự báo cung nhân lực	81
3.2.4. Cân đối cung cầu nhân lực	88
CÂU HỎI CHƯƠNG III.....	91
CHƯƠNG IV. TUYỂN DỤNG VÀ BỐ TRÍ NHÂN LỰC	94
Nội dung chính của chương	94
Mục tiêu cần đạt được của chương	94
Bài số 6: Tuyển dụng và bố trí nhân lực (Số tiết: 03 tiết).....	94
4.1. Khái quát về quá trình tuyển dụng nhân lực	94
4.1.1 Khái niệm, mục tiêu tuyển dụng nhân lực	94
4.1.2 Vai trò.....	95
4.1.3 Các nội dung của quá trình tuyển dụng nhân lực.....	95
4.2. Xác định nhu cầu tuyển dụng.....	96
4.3. Tuyển mộ nhân lực.....	96
4.3.1. Khái niệm	96
4.3.3 Quá trình tuyển mộ.....	98
Câu hỏi cuối bài 6	105
Bài số 7: Tuyển chọn nhân lực, đánh giá hiệu quả của hoạt động tuyển dụng; Định hướng và bố trí nhân lực (Số tiết: 03 tiết)	106
4.4. Tuyển chọn nhân lực	106
4.4.1 Khái niệm và tầm quan trọng của tuyển chọn nhân lực.....	106
4.4.2 Quá trình tuyển chọn.....	106

4.5. Đánh giá hiệu quả của hoạt động tuyển dụng	118
4.6. Định hướng và bố trí nhân lực	120
4.6.1. Định hướng.....	120
4.6.2. Quá trình biên chế nội bộ	122
Câu hỏi cuối bài 7	126
CÂU HỎI CHƯƠNG IV	127
Chương V: TẠO ĐỘNG LỰC LAO ĐỘNG	130
Nội dung chính của chương	130
Mục tiêu cần đạt được của chương	130
Bài 8: Động lực lao động và tạo động lực lao động (Số tiết: 03 tiết)	130
5.1. Động lực lao động và tạo động lực lao động	130
5.2 Các học thuyết tạo động lực lao động.....	131
5.2.1 Thuyết cấp bậc nhu cầu của Abraham MASLOW	131
5.2.2 Thuyết nhu cầu thúc đẩy của David Mc CLELLAND	132
5.2.3 Thuyết hai nhân tố của HERZBERG	133
5.2.4 Thuyết công bằng của J. S. Adams	134
5.2.5 Thuyết động cơ thúc đẩy của V.H.VROOM.....	134
5.2.6 Những vấn đề rút ra từ việc nghiên cứu các thuyết động cơ thúc đẩy và hành vi	135
5.3. Các phương hướng tạo động lực lao động	137
5.3.1 Xác định nhiệm vụ và tiêu chuẩn thực hiện công việc cho nhân viên.....	138
5.3.2 Tạo điều kiện thuận lợi để người lao động hoàn thành nhiệm vụ.....	138
5.3.3 Kích thích người lao động.....	138
CÂU HỎI CHƯƠNG V	139
Chương VI: ĐÁNH GIÁ THỰC HIỆN CÔNG VIỆC	142
Nội dung chính của chương	142
Mục tiêu cần đạt được của chương	142
Bài 9: Khái quát và nội dung đánh giá thực hiện công việc (Số tiết: 03 tiết)	142
6.1 Khái quát về đánh giá thực hiện công việc	142

6.1.1	Khái niệm, mục đích.....	142
6.1.2	Vai trò của đánh giá thực hiện công việc	143
6.1.3	Chủ thể tham gia đánh giá.....	145
6.1.4.	Thời gian đánh giá.....	147
6.1.5.	Nguyên tắc và cơ sở đánh giá	147
6.2.	Nội dung trình tự đánh giá thực hiện công việc.....	148
6.2.1.	Hệ thống đánh giá thực hiện công việc	148
6.2.2	Quy trình đánh giá thực hiện công việc	149
	Câu hỏi cuối bài 9	151
	Bài 10: Các phương pháp và lưu ý trong đánh giá thực hiện công việc	152
	(Số tiết: 03 tiết).....	152
6.3	Các phương pháp đánh giá thực hiện công việc	152
6.3.1	Phương pháp thang đo đánh giá.....	152
6.3.2.	Phương pháp danh mục kiểm tra.....	154
6.3.2.	Các phương pháp so sánh.....	155
6.3.4.	Phương pháp ghi chép các sự kiện quan trọng.....	156
6.3.5.	Phương pháp đánh giá bằng thang đo dựa trên hành vi.....	157
6.3.6.	Phương pháp quản trị theo mục tiêu	158
6.3.7.	Phương pháp mẫu tường thuật	158
6.3.8.	Phương pháp định lượng	159
6.4.	Các điểm cần lưu ý trong đánh giá thực hiện công việc của nhân viên.....	160
6.4.1.	Những điều cần lưu ý	160
6.4.2.	Những lỗi thường mắc khi thực hiện đánh giá công việc	161
6.4.3.	Lãnh đạo cần làm gì để nâng cao hiệu quả đánh giá thực hiện công việc	162
	Câu hỏi cuối bài 10	163
	CÂU HỎI CHƯƠNG VI.....	164
	Chương VII: ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC.....	168
	Nội dung chính của chương	168
	Mục tiêu cần đạt được của chương	168

Bài 11: Khái niệm và nội dung của đào tạo và phát triển nguồn nhân lực (số tiết: 03 tiết)	168
7.1. Khái quát về đào tạo và phát triển nguồn nhân lực.....	168
7.1.1. Khái niệm đào tạo và phát triển nguồn nhân lực	169
7.1.2. Vai trò của đào tạo và phát triển nguồn nhân lực	170
7.1.3. Phân loại các hình thức đào tạo.....	171
7.1.4. Quá trình tiến hành hoạt động đào tạo	174
7.2. Xác định nhu cầu đào tạo	179
7.2.1. Phân tích nhu cầu đào tạo.....	179
7.2.2. Phương pháp xác định nhu cầu đào tạo nhân viên kỹ thuật.....	181
7.2.3. Phương pháp xác định nhu cầu phát triển năng lực cho cán bộ quản trị	182
7.3. Phương pháp đào tạo	183
7.3.1. Đào tạo tại nơi làm việc	183
7.3.2. Đào tạo ngoài nơi làm việc	187
7.4. Đánh giá kết quả đào tạo.....	190
7.4.1. Phân tích thực nghiệm.....	190
7.4.2. Đánh giá những thay đổi của học viên.....	190
7.4.3. Đánh giá hiệu quả đào tạo bằng định lượng	191
CÂU HỎI CHƯƠNG VII	192
Chương VIII: THÙ LAO LAO ĐỘNG.....	195
Nội dung chính của chương	195
Mục tiêu cần đạt được của chương	195
Bài 12: Thù lao và các yếu tố tác động tới thù lao lao động (Số tiết: 03 tiết)	195
8.1. Một số vấn đề cơ bản về thù lao lao động.....	195
8.1.1. Thù lao và các mục tiêu của hệ thống thù lao lao động.....	195
8.1.2. Ảnh hưởng của thù lao đến chọn nghề, chọn việc, đến thực hiện công việc của người lao động và hiệu quả của tổ chức.....	198
8.1.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến thù lao lao động.....	202
8.1.4. Các tiêu thức lựa chọn khi xây dựng hệ thống thù lao lao động.....	206

8.2. Quản trị tiền công và tiền lương.....	210
8.2.1. Khái niệm, ý nghĩa của tiền công và tiền lương, nguyên tắc trả lương	210
8.2.2. Hệ thống thang, bảng lương của Nhà nước.....	213
8.2.3. Các hình thức trả lương.....	222
8.2.4. Xây dựng hệ thống trả lương trong doanh nghiệp	227
8.3. Các khuyến khích tài chính	237
8.3.1. Khái niệm	237
8.3.2. Các loại khuyến khích tài chính	238
8.3.3. Các chương trình khuyến khích cơ bản	239
8.4. Các phúc lợi cho người lao động	245
8.4.1. Khái niệm phúc lợi.....	245
8.4.2. Các loại phúc lợi cho người lao động	245
8.4.3. Xây dựng và quản lý chương trình phúc lợi cho người lao động	249
CÂU HỎI CHƯƠNG VIII	251
Chương IX: QUAN HỆ LAO ĐỘNG VÀ HỢP ĐỒNG LAO ĐỘNG	254
Nội dung chính của chương	254
Mục tiêu cần đạt được của chương	254
Bài 13: Nội dung quan hệ lao động và hợp đồng lao động (Số tiết: 03 tiết)	254
9.1. Khái quát về quan hệ lao động.....	254
9.1.1. Khái niệm	254
9.1.2. Các chủ thể cấu thành và nội dung quan hệ lao động	255
9.1.3. Nội dung quan hệ lao động	257
9.2. Tranh chấp lao động và giải quyết tranh chấp lao động	258
9.2.1. Những khái niệm có liên quan tới tranh chấp lao động	258
9.2.2. Phòng ngừa và giải quyết tranh chấp lao động	260
9.3. Hợp đồng lao động và thỏa ước lao động	265
9.3.1. Hợp đồng lao động.....	265
9.3.2. Thỏa ước lao động tập thể.....	271
9.3.3. Nội quy lao động.....	272